

STUDIEKANSEN VOOR JONGEREN MET NAH

Een jongere met NAH heeft onderwijs nodig, dat precies past. Dat zegt Erik van Elleswijk, ambulant begeleider bij Brein Support (Arnhem). Brein Support biedt deze individuele aanpak. Een jongere komt als 16-jarige binnen in een zogenaamde transitieklas. Hij blijft daar ongeveer twee jaar. Als 18-jarige is hij voorbereid op de volgende stap naar dagbesteding, werk of opleiding. Brein Support kijkt naar de mogelijkheden van een jongere met NAH (niet-aangeboren hersenletsel). De benadering zoals Brein Support die kiest, is uniek in Nederland.

Erik van Elleswijk: “Bij Brein Support beperken wij het aantal vakken. We stappen af van volledige diploma’s halen. We stappen af van het tempo waarin dat moet gebeuren. We halen de druk eraf en gaan uit van wat een jongere wél kan.”

“Jongeren met NAH die erin slagen, een regulier vmbo-diploma te halen, stromen door naar het mbo of een Regionaal Opleidingscentrum (ROC). Vaak lopen deze jongeren daar vast door problemen, die voortkomen uit het NAH. Deze jongeren hebben moeite met plannen en organiseren. Ook de grootte van een school kan hen overvallen.”

“Martine Kapitein van Brein Support stelde voor om deze jongeren te begeleiden en te laten slagen in wat zij wél voor elkaar krijgen op een mbo. Een programma waarin ook het bewustzijn van de jongeren wordt aangesproken: waar loop ik tegenaan? Waarmee moet ik rekening houden bij mijn keuze voor vervolgonderwijs? Wat kan ik wel en wat lukt mij niet? Dit idee sprak mij aan en zo raakte ik betrokken. Daarvóór werkte ik als docent gymnastiek.”

ERVAREN DOOR TE DOEN

“In het speciaal onderwijs ontdekte ik, dat juist door te doen iemand zijn beperkingen tegenkomt. Daarnaast geeft bewegen vertrouwen in je eigen lijf, vertrouwen in wat je wél kunt. Door te doen komt een jongere tot besef wat hij wel en wat hij niet kan.”

“Minder reflectie kan komen door het NAH-letsel. De ervaring van een jongere zelf kan daardoor verschillen van die van zijn omgeving. Zijn omgeving kan een probleem ervaren terwijl de jongere dat zelf niet doet. Daarnaast zien jongeren met NAH er gewoon uit. Hun wordt daarom geleerd te vertellen wat er met hen aan de hand is. Het blijkt namelijk, dat het begrip bij de omgeving toeneemt, als de jongere zijn NAH benoemt.”

“De doelgroep jongeren met NAH maakt, dat Brein Support een programma op maat ontwikkelt. Wij beginnen met deze relatief kleine groep maar wij zijn ervan overtuigd, dat andere groepen zullen aansluiten. Er zijn meer mensen die bijvoorbeeld moeite hebben met plannen, organiseren, prikkels verwerken. Ook mensen met een vorm van autisme zullen veel baat hebben bij de aanpak van Brein Support.”

Ook anderen zullen baat hebben bij de aanpak van Brein Support.

ZICHT OP VAARDIGHEDEN

“Motivatie is wel gewenst. De jongeren moeten meedoen aan geheugen- en cognitieve training. Daarnaast volgen zij de vakken Nederlands, Engels en wiskunde of rekenen. Het niveau kan per vak verschillen en variëren van vmbo-tl tot havo. Als er interesse bestaat,

is het mogelijk een extra vak te volgen. Verder proberen we zicht te krijgen op competenties zoals zelfstandigheid, sociale vaardigheden, zelf plannen, zich aan afspraken houden, omgaan met feedback. Deze vaardigheden zijn heel belangrijk voor het welslagen van de volgende stap die zij kiezen.”

Deze aanpak vraagt motivatie van leerling én docent.

“Ook van de docent vraagt de aanpak het nodige: een docent moet breder kunnen kijken dan zijn eigen vak en openstaan voor die brede blik. Je moet kunnen afstappen van het idee dat je de lesstof helemaal doorloopt. Probeer als docent blij te zijn met kleine stapjes vooruit. En benoem die stapjes voor de jongere. Laat weten als er vooruitgang is maar ook als vooruitgang uitblijft. Accepteer NAH en de beperking die daaruit voortkomt. En accepteer dat keer op keer op keer.”

TROUW BLIJVEN AAN EEN DROOM

“Een docent helpt een leerling zijn droom te houden. En – als dat kan – maakt hij zijn pupil ervan bewust dat misschien niet alles zal lukken. Maar op de weg naar zijn droom komt hij zijpaden tegen, die weer andere, nieuwe mogelijkheden bieden.”

“ROC’s zijn gebonden aan wet- en regelgeving. Zij nemen alleen nog leerlingen aan, die een vooropleiding helemaal en met succes hebben doorlopen. Eenmaal op het ROC volgt iedere leerling het hele programma.”

“Brein Support weet dat op ROC’s jongeren naar school gaan, die het volledige programma niet kunnen volgen. Brein Support is in gesprek met ROC’s om door te spreken op welke manier zij samen jongeren met NAH kunnen opleiden binnen hun individuele mogelijkheden. De ervaring leert, dat opleidingscentra daarvoor open staan. ROC Rijn-IJsselcollege bijvoorbeeld betreft mij al zodra een jongere met NAH belangstelling toont voor een opleiding.”

PRIKKELARME ARBEIDSPLAATSEN

“Het is aan onze samenleving om blijvend begrip op te brengen voor mensen met NAH en hun de gelegenheid te geven mee te doen. Bijdragen aan de samenleving geeft ook aan hen eigenwaarde. Maar er gelden voorwaarden zoals een prikkelarme ‘tailormade’ arbeidsplaats.”

“Voor iedereen geldt dat je je energie verdeelt over meer leefgebieden zoals werk, sociale contacten en thuis. Voor mensen met NAH luistert dat heel nauw. Des te belangrijker is het, dat zij bijvoorbeeld bij het UWV worden bijgestaan door mensen met kennis van NAH.”

IDEAAL

“Het zou ideaal zijn wanneer ons onderwijsstelsel jongeren met NAH kansen biedt in plaats van ontnemt. Een meisje dat door NAH halfzijdig verlamd is, volgt een opleiding in de zorg. Zij moet bijvoorbeeld een cliënt uit bed kunnen helpen. Met een verlamde arm lukt haar dit niet. Daardoor voldoet zij nu niet aan de opleidingseisen. Nieuw binnen het mbo is namelijk de regel, dat een jongere álles moet meedoen. Het is competentiegericht onderwijs - te doorlopen van a tot z.”